

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

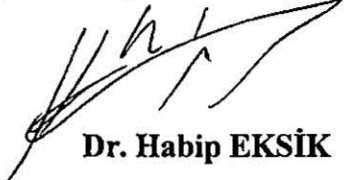
Sayı: 19536
Tarih: 13.05.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 13/05/2022 16:19
Sayı: E-120.10-1015140

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Iğdır ilinde yaşanan hava kirliliği halk sağlığını tehdit etmekte, solunum yoluna bağlı hastalıkların, kansere bağlı ölümlerin, engelli bebek doğumlarının, çocuk ölümlerinin artmasına neden olmaktadır. Aynı sorun hayvan ve diğer canlıların yaşamını da tehdit etmektedir. Iğdır'daki hava kirliliğinin nedenlerinin araştırılması, çevreye ve insanlara vermiş olduğu zararların önlenmesi, gerekli tüm tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Dr. Habip EKSİK
Iğdır Milletvekili

GEREKÇE

Dünya çapında 117 ülke ve 6 bin 475 şehrin hava kirliliği değerlerinin analiz edildiği 2021 Dünya Hava Kirliliği Raporuna göre Türkiye, hava kirliliği sıralamasında 46'ıncı sırada yer aldığı, Avrupa'nın havası en kirli kentinin ise Iğdır olduğu açıklanmıştır.

Son yıllarda ilk sıralardaki yeri neredeyse değişmeyen Iğdır'ın havasının kirli olmasında; coğrafik konumu, etrafının dağlarla çevrili olması, Ağrı dağı nedeniyle ortaya çıkan sıcaklık tersleşmesi, şehrin ovanın çukur kısmına kurulu olması, etrafının bitki örtüsünden yoksun çorak olması artan betonlaşma ve egzoz salımları ile kalitesiz kömür, doğalgazın her yere ulaşmaması, altyapının yetersiz olması, çarpık kentleşme, ovada yeşil alanın ve ağaçların yok edilmesi, sürekli hale gelen inşaat çalışmaları, son 2 yıldır belediye tarafından bilimsellikten uzak şekilde yürütülen altyapı çalışması kullanımı gibi nedenler sıralanmaktadır.

200 bin nüfusa sahip olan Iğdır, Türkiye'nin Doğu'sunda ve Ermenistan, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ve İran'a komşu, Türkiye'nin en büyük dağı olan Ağrı Dağı olmak üzere dört tarafı yüksek dağlarla çevrili, bölgedeki karasal iklimin aksine mikro klima özelliği taşımaktadır. 800 metre civarındaki rakımıyla bölgeye göre kelimenin tam anlamıyla çukurda kalan Iğdır, son yıllarda yapılan her ölçümde ülkenin ve bölgenin yaz-kış havası en kirli kenti olarak saptanmaktadır.

Son olarak İsviçre merkezli hava kalitesi teknolojisi şirketi IQAir tarafından yıllık yayımlanan rapora göre Avrupa'nın havası en kirli kenti Iğdır. Söz konusu rapor, metreküp başına düşen

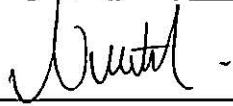
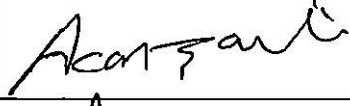
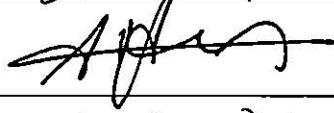
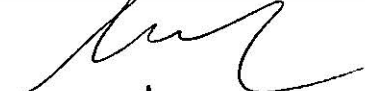
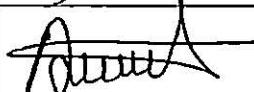
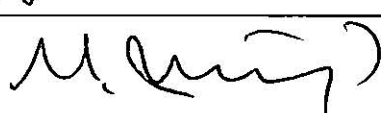
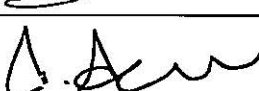
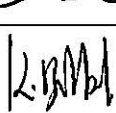
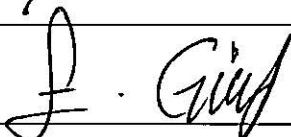

ince parçacıklı madde (PM2.5) yoğunluğu ölçümlerini esas alıyor. Rapora göre hava kirliliği nüfusun en kırılgan kesimlerini daha fazla etkilemektedir. Iğdır ve çevresinde son 10 yılda kanser vakalarında yüzde yüz artış yaşanmaktadır. Kanser tedavisi için hastaneye giden ve hayatını kaybeden kişi sayısı 450 nin üstündedir. Yine engelli bebek doğumları artmakta, çocuk ölümleri yaşanmakta, hayvan ve diğer canlıların yaşamını da tehdit etmektedir. Öyle ki Temiz Hava Hakkı Platformu'nun (THHP) hazırladığı rapora göre, Iğdır'da son yıllarda gerçekleşen üç ölümden birinin hava kirliliği kaynaklı olduğu aktarılmıştır. Bunun yanı sıra Iğdır'a sadece 16 kilometre uzaklıkta Ermenistan sınırları içerisinde bulunan Metsamor Nükleer Santralinin saldığı su buharlarının çok masum bir gaz olmadığı ve çok ciddi çevresel etkileri olduğu bilinmektedir. Ayrıca Iğdır'da ve Ermenistan'a yakın bölgelerinde ciddi anlamda ekolojik tahribatında yaşandığı gözlenmektedir

Coğrafik yapısı nedeniyle sahipsizliğe terk edilmemesi gereken Iğdır'ın hava kirliliği sorununun özel bir çözüm mekanizması geliştirilerek ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bölge karasal iklim olmasına rağmen Akdeniz iklimi hakim, yeşilliği ve havasıyla tam bir vaha olmasına rağmen kentin can suyu olan Aras Nehri HES projeleriyle kurutulmuş haldedir. Üzerinde bulunan onlarca HES hem iklime zarar vermekte hem de su kaynaklarını bitirmektedir. Iğdır'ın havasının bu kadar kirli olması Türkiye'nin insanlığın sorunudur. Eskiden yemyeşil bir ova iken şu an hızla çoraklaşmakta, yeşillendirme çalışmaları da yapılmamakta, tarım arazileri imara açılarak betonlaşma hızla çoğalmaktadır.

Yıllardır yapılan ölçümlerde Iğdır hava kirliliği sıralamasında sürekli ilk sıralarda yer alıyor olması tedbir alınmadığının göstergesidir. Anayasa'nın 56. maddesi şöyle demektedir; "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve yurttaşların ödevidir."

Her zaman geri plana atılmış Iğdır halkı ölümle burun burunadır. Üç ülkeye komşu olan Iğdır ili bir taraftan yoksulluk ile mücadele ederken maalesef diğer taraftan kanser, koah, astım gibi kronik ölümcül hastalıklar ile mücadele etmektedir. Hemen hemen her ailede kanserden kaynaklı ya hasta ya da hayatını kaybetmiş birine mutlaka rastlanılmaktadır. Engelli bebek doğumları, çocuk ölümleri artmıştır. Aynı sorun hayvan ve diğer canlıların yaşamını da tehdit etmektedir. Iğdır'daki hava kirliliğinin nedenlerinin özel bir çözüm mekanizması geliştirilerek araştırılması, çevreye ve insanlara vermiş olduğu zararların önlenmesi, gerekli tüm tedbirlerin alınması hususunda meclis araştırması yapılmasını talep ediyoruz.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	Dirayet.Dilan TASDEMİR	Ağrı	
20			